

Fattigliv i Hille

Att vara fattig i Hille under äldre tider var att verkligen leva på livets skuggsida vilket kan utläsas av dessa två utdrag ur protokoll från 1800-talet.

Dag- och matordningar vid Hille fattiggård vid starten i slutet på 1800-talet.

Utdrag ur Hille Kommunalnämnds protokollbok 1896-03.

§8.

Beslöts att under kommande vecka börja inflytta hjonen i fattiggården.

§ 9.

I enlighet med nämndens derom lemnade uppdrag hade Kyrkoherde Lundvik Handl. Hillström och ordf. uppgjort förslag till Dag- och Mat- ordningar för fattiggården, hvilka nu af nämnden antogos och voro af följande lydelse.

Dagordning vid Hille Fattiggård.

Från och med den 1 April till 1 November väckes personalen Kl 1/2 6. Från 1 November till och med den 31 Mars väckes Kl 6. Härpå kläder, tvättar och kammar man sig bäddar upp sina sängar och städar.

Kl 6 på sommaren, men på vintern Kl 1/2 7 drickes en kopp kaffe utan bröd, hvarefter en kort gemensam morgonbön hålles, samt något arbete. Kl 1/2 8 ätes frukost.

Kl 8-12 förättar hvar och en det arbete, som af föreståndaren blifvit förelagdt.

Kl 12-1 ätes middag.

Kl 1-7 på sommaren, arbete.

Kl 1-6 på vintern, arbete.

Kl 7 ätes qvällsvard, hvarefter gemensam aftonbön hålles med läsning, samtal och sång.

Kl 1/2 9 på vintern skola alla hjon hafva gått till hvila och lamporna vara släckta, på sommaren får tiden utsträckas till Kl 9.

Anmärkning 1: De som skola sköta ladugård stall och värmeapparaten, äfvensom biträda i köket böra i regel börja sina arbeten kl 1/2 6 och följaktligen stiga upp något tidigare än de öfriga.

Anmärkning 2: För barn, ålderstigna och sjuka gälla ofvan gifvna bestämmelser blott i den mån som det lämpligen kan ske.

Anmärkning 3: För dem, som i och för sitt arbete särskildt böra uppmuntras, gifves en kopp kaffe åt de äldre samt smör och bröd åt barnen omkring Kl 4 em.

Matordning för Hille fattiggård.

Söndag frukost, grynka med lingonmos, smör och bröd samt i kopp tkaffe med 2 skorpor.
middag, cirka 1 hg benfritt färskt kött med potatis sås och bröd samt köttsoppa.
qväll, mjölkvälling och bröd.

Under alla söckendagar ätes till frukost strömming och potatis med bröd samt 2 1/2 deciliter skummad mjölk, på vintern uppkokt.

Till qvällsvard ätes hvarje söckendag uppstekt potatis med bröd samt gröt och mjölk, hvarvid märkes att lördagens gröt är tillredd af korngryn.

Måndag	middag,	Sill (c:a 1,25 hg) och potatis, bensoppa med korngryn och rötter.
Tisdag	"	ärtsoppa med fläsk jemte bröd.
Onsdag	"	Kabiljo, lutfisk eller annan fisk med potatis och sås samt dricksoppa.
Torsdag	"	Ärtsoppa med fläsk och pannkaka, bestående af 1/2 hvetemjöl och 1/2 kornmjöl.
Fredag	"	Stufvade ärter och sill med bröd samt sötsoppa.
Lördag	"	Paltbröd med fläsk och mjölksås samt dricksoppa.

Anm. 1. Smörportionen på söndags morgon utgör 25 gram, fläskportionen i ärtsoppa 75 gram och till paltbrödet på lördagen 1,0 hg (stekt).

Anm. 2. Bröd gifves efter behof, åt gamla och tandlösa gifves mjukt (färskt) rågröd.

Anm. 3. Vid högtider består särskildt högtidsmat med mjukt bröd o.s.v. efter serskildt bepröfvande och tillgång, så och dodt svagdricka.

Anm. 4. Föreståndarinnan eger att då öfverblifna matförråd sådant kräfver, något förändra matordningen.

Teckning: PER ERIK WEDIN

Protokoll hållet 1 allmän lagligen utlyst Sockenstämma med Hille församling i Hvarfva Prästgård den 29 augusti År 1855.

S.D. Efter stadd pålysning som i 7 § af Sockenstämmobeslutet den 10.de sistl. Juni bestämmes, sammanträdde Socknemännen på ofvan sagde ställe till allmän sockenstämma hvars ändamål var att på Entreprenadauktion till den minst bjudande, på Ett års tid räknat från den första instundande September, öfverlåta fattighjonen Hans Damström, Nils Skarfman, Jan Hansson Måhlberg och ynglingen Nils Larsson af hvilka den sistnämnde med döden afgått på Länslazarettet i Gefle, den 6 innevarande Månad. Innan auktionen företogs, beslöto Socknemännen, att underhållet för de ifrågavarande fattighjonen skulle bestridas af fattigkassans medel; att från och med innevarande år en afgift af 4sk. på man och 2sk. på qvinna, skulle icke endast af Utanvidsfolket så som förr bestämt är, utan äfven af Hemmansinnehafvare och ståndspersoners folk, således af hvarje mantalsskrifven person inom församlingen, årligen utgå till bestridande af sagde underhållskostnad, och hvadsom dervid kunde komma att brista, skulle uttaxeras, enl. hvar och ens Bevillning efter 2de artikelen i Bevillnings- förordningen; – Vidare att inroparen af något fattighjon ej skulle ega att återkalla det gjorda inropet, samt att han detsamma skulle för den bestämda inropstiden med föda vård och nödiga kläder förse, hvaremot Socknemännen skulle ega att pröfva antagligheten af de gjorda minsta anbudet, hvarjemte Fattigvårds Styrelsen skulle tillse, det de bestämda auktionsvilkoren af hvarje sålunda behörigen fullgjordes.

Avgiften för hvarje sålunda inropadt fattighjon skulle, på derom gjord anhållan, af Ordföranden i Fattigvårds Styrelsen kvartalsvis erläggas, och i händelse af fattighjonets frånfälle, skulle inroparen få räkna sig tillgodo betalning för hela den månad, hvarunder dödsfallet inträffade Dessutom föreslogs och bestämdes, att ny auktion å fattighjonen skulle intill dess annorlunda beslutades, årligen hållas å samma tid och ställe, som den för handen varande.

Därefter skreds till sjelfva auktionens förrättande, då Hans Damström först uppbjöds och inropades af Landbonden Olof Asplund på No.2 i Abyggeby för en summa af Banco Rdr Etthundra förtio (140).

Nils Skarfman inropades af Bonden Pehr Larsson på No ss4 i Björke för banco Rdr Etthundrade (100) och Jan Hansson Måhlberg blef af Bondesonen Nils Olsson på No 8 i Oppala antagen för en summa af Tio (10) Rdr Banco.

Sedan de sålunda gjorda anbuden blifvit af Socknemännen antagne upplöstes Sockenstämman och justering af protokollet skulle ske efter slutad gudstjenst Söndagen den 9 instundande September.

Den häråt missnöjde må söka ändring genom besvär som ingifvas till Konungens Befallningshafvande i Länet etc. etc.

År och dag som ofvan

G A Forssell

Justerat den 9 sept. 1855 betygas på församlingens vägnar.

Anders Andersson   Eric Andersson

No 3 i Oppala   No 1 i Hvarfva

Uppläst från Hille Kyrkas predikstol den 16 sept 1855 af: J Gavell.

[Hillebygden, Nr. 2, 1996]